

Βρυξέλλες, 18 Οκτωβρίου 2022
(OR. en)

13236/22

Διοργανικοί φάκελοι:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 491
ENV 973
CLIMA 486
IND 388
RECH 525
COMPET 766
ECOFIN 969
CODEC 1433

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Οδηγία σχετικά με τους κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου και Κανονισμός σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (αναδιατύπωση) — Συζήτηση προσανατολισμού

Ενόψει του Συμβουλίου Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας (Ενέργεια) στις 25 Οκτωβρίου 2022, επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα το σημείωμα συζήτησης για την οδηγία σχετικά με τους κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου, και για τον κανονισμό σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (αναδιατύπωση).

Σημείωμα συζήτησης για τον κανονισμό και την οδηγία σχετικά με την αγορά αερίων και υδρογόνου

Στις 15 Δεκεμβρίου 2021 η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις οδηγίας σχετικά με τους κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου, και κανονισμού σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (δέσμη μέτρων για τα αέρια), ως μέρος του νέου πλαισίου της ΕΕ για την απαλλαγή των αγορών αερίου από τις ανθρακούχες εκπομπές, την προώθηση του υδρογόνου και τη μείωση των εκπομπών μεθανίου.

Κατά τη διάρκεια της γαλλικής Προεδρίας, υποβλήθηκαν οι προτάσεις μαζί με την εκτίμηση επιπτώσεων και ακολούθησε η πρώτη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των κρατών μελών. Τον Ιούλιο του 2022 η τσεχική Προεδρία άρχισε διαπραγματεύσεις για τις προτάσεις στο πλαίσιο της Ομάδας «Ενέργεια». Με βάση τα πρώτα αποτελέσματα των εν λόγω συζητήσεων η Προεδρία υπέβαλε την πρώτη αναθεώρηση τόσο του κανονισμού όσο και της οδηγίας στις 9 Σεπτεμβρίου 2022, ώστε να καταστεί δυνατή η περαιτέρω διεξοδική συζήτηση στην Ομάδα «Ενέργεια» κατά τις επόμενες εβδομάδες.

Με βάση την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα, και προκειμένου να καθοριστεί η κατεύθυνση για τη συνέχιση των εργασιών, η Προεδρία προτείνει τώρα 3 θέματα συζήτησης, καθένα από τα οποία περιλαμβάνει διάφορες επιλογές προς εξέταση από τους υπουργούς:

1. Το χρονικό πλαίσιο ανάπτυξης των αγορών υδρογόνου με έμφαση στον κάθετο διαχωρισμό των διαχειριστών δικτύων υδρογόνου (HNOs)

Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει ένα πιο ευέλικτο κανονιστικό πλαίσιο για το υδρογόνο κατά τη φάση υιοθέτησής του από την αγορά, αλλά, έως την 1η Ιανουαρίου 2031, θα πρέπει να εφαρμοστούν λεπτομερέστεροι κανόνες που θα διευκολύνουν την ολοκλήρωση της αγοράς και το διασυνοριακό εμπόριο. Ορισμένα κράτη μέλη θεώρησαν ότι ο καθορισμός του 2030 ως του έτους για την εν λόγω ρυθμιστική μετάβαση δεν παρέχει επαρκή ευελιξία και χρόνο για να αναπτυχθεί και να ωριμάσει επαρκώς η αγορά υδρογόνου. Ωστόσο, η έλλειψη εναρμόνισης ως προς την καταληκτική ημερομηνία της μεταβατικής περιόδου σε επίπεδο ΕΕ ενέχει τον κίνδυνο ύπαρξης αποκλινόντων ρυθμιστικών συστημάτων, γεγονός που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής εσωτερικής αγοράς.

Οι προτεινόμενοι κανόνες για τον κάθετο διαχωρισμό των διαχειριστών δικτύων υδρογόνου (άρθρο 62 της οδηγίας) διευκολύνουν την παρουσία του μοντέλου αποσύνδεσης των ιδιοκτησιακών σχέσεων. Το μοντέλο ανεξάρτητου διαχειριστή συστήματος («ISO») προτείνεται να είναι διαθέσιμο για τα δίκτυα υδρογόνου, τα οποία ανήκαν σε κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις κατά την έναρξη ισχύος της δέσμης μέτρων για τα αέρια. Ένα πιο αμφισβητούμενο στοιχείο είναι η λήξη του μοντέλου διαχωρισμού του ανεξάρτητου διαχειριστή μεταφοράς («ITO») έως το 2031, καθώς ορισμένα κράτη μέλη ανησυχούν ότι θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ανάπτυξη δικτύων υδρογόνου και, ως εκ τούτου, αγορών, διότι οι διαχειριστές συστήματος μεταφοράς (TSO) αερίου με μοντέλο διαχωρισμού ανεξάρτητου διαχειριστή μεταφοράς (ITO) δεν θα είχαν κίνητρο να επενδύσουν στην αναπροσαρμογή της χρήσης της υποδομής τους.

Η προτεινόμενη μεταβατική περίοδος για τις αγορές υδρογόνου έως το τέλος του 2030 εμφανίζεται σε διάφορα άρθρα της δέσμης μέτρων για τα αέρια. Ο κανονισμός προτείνει να μην επιβάλλονται χρεώσεις για την πρόσβαση σε δίκτυα υδρογόνου στα σημεία διασύνδεσης μεταξύ των κρατών μελών από την 1η Ιανουαρίου 2031 (άρθρο 6 του κανονισμού), οι οποίες θα πρέπει να αντικατασταθούν από τη δημιουργία μηχανισμού αντιστάθμισης για τη χρηματοδότηση διασυνοριακών υποδομών μεταξύ των σχετικών διαχειριστών δικτύων υδρογόνου (άρθρο 53 της οδηγίας). Έως το τέλος του 2030, σύμφωνα με την προτεινόμενη οδηγία, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την εφαρμογή της ρυθμιζόμενης πρόσβασης τρίτων στα δίκτυα υδρογόνου (άρθρο 31 της οδηγίας) και οι διαχειριστές δικτύων υδρογόνου μπορούν να επωφεληθούν από παρεκκλίσεις για τα υφιστάμενα δίκτυα υδρογόνου και τα γεωγραφικά περιορισμένα δίκτυα (άρθρα 47 και 48 της οδηγίας).

Καλούνται ως εκ τούτου οι Υπουργοί να εξετάσουν τις ακόλουθες επιλογές:

- α) Εφαρμογή μηχανισμού επανεξέτασης για την ημερομηνία κανονιστικής μετάβασης το 2031 σε επίπεδο Ένωσης, βάσει του οποίου η Επιτροπή θα επανεξετάσει, βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων (π.χ. λειτουργία της αγοράς, ανταγωνισμός, αποκλίνουσες επιπτώσεις του κανόνα για το διασυνοριακό εμπόριο), των συνθηκών της αγοράς το [2028] και, κατά περίπτωση, θα εκδώσει απόφαση για την αναβολή της μετάβασης σε επίπεδο Ένωσης.
- β) Παράταση της μεταβατικής φάσης για τα στοιχεία σχεδιασμού της αγοράς υδρογόνου έως το έτος [X].
- γ) Διατήρηση του μοντέλου διαχωρισμού του ανεξάρτητου διαχειριστή μεταφοράς («ITO») μετά το 2030 για τους υφιστάμενους TSO αερίου με το μοντέλο διαχωρισμού ITO.

2. Εκπτώσεις χρέωσης για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου και διασυνοριακές χρεώσεις στα δίκτυα υδρογόνου

I. Διασυνοριακές χρεώσεις στα ειδικά δίκτυα υδρογόνου

Η Επιτροπή πρότεινε έναν σχεδιασμό για μια μελλοντική αγορά υδρογόνου χωρίς διασυνοριακές χρεώσεις από την 1η Ιανουαρίου 2031 (*άρθρο 6 του κανονισμού*). Όπως συμβαίνει ήδη με τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, αυτό θα δημιουργούσε ισότιμους όρους ανταγωνισμού για την παραγωγή υδρογόνου και θα απέτρεπε τη λεγόμενη σώρευση επιβαλλόμενων χρεώσεων, γεγονός σημαντικό για την πρόληψη της αύξησης του κόστους για τους τελικούς καταναλωτές. Η εφαρμογή ενός συστήματος διασυνοριακών χρεώσεων μηδενικού επιπέδου και κατάλληλων μηχανισμών επιμερισμού του κόστους μπορεί να είναι πιο εφικτή σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης των υποδομών υδρογόνου από ό,τι σε μια ώριμη αγορά όταν έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ανάπτυξη (διασυνοριακών) υποδομών υδρογόνου ελλείψει διασυνοριακών χρεώσεων, προτείνεται ένας μηχανισμός οικονομικής αντιστάθμισης μεταξύ των διαχειριστών δικτύων υδρογόνου (*άρθρο 53 της οδηγίας*). Ορισμένα κράτη μέλη προτιμούν να διατηρηθεί ο υφιστάμενος μηχανισμός χρεώσεων και για το υδρογόνο, ενώ άλλα θα ήθελαν να αναβληθεί η εφαρμογή διασυνοριακών χρεώσεων μηδενικού επιπέδου για τα δίκτυα υδρογόνου.

Καλούνται ως εκ τούτου οι Υπουργοί να εξετάσουν τις ακόλουθες επιλογές:

- α) Εφαρμογή μηχανισμού επανεξέτασης για το έτος 2031 σε επίπεδο Ένωσης, βάσει του οποίου η Επιτροπή θα επανεξετάσει, βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων (π.χ. λειτουργία της αγοράς, ανταγωνισμός, αποκλίνουσες επιπτώσεις του κανόνα για το διασυνοριακό εμπόριο), των συνθηκών της αγοράς το [2028] και, κατά περίπτωση, θα εκδώσει απόφαση για την αναβολή της υποχρέωσης διασυνοριακών χρεώσεων μηδενικού επιπέδου για τα δίκτυα υδρογόνου.*
- β) Αναβολή της υποχρέωσης για διασυνοριακές χρεώσεις μηδενικού επιπέδου για τα δίκτυα υδρογόνου έως το έτος [X].*
- γ) Αντικατάσταση της υποχρέωσης για διασυνοριακές χρεώσεις μηδενικού επιπέδου από την 1η Ιανουαρίου 2031 με κοινή απόφαση των εθνικών ρυθμιστικών αρχών σχετικά με τις διασυνοριακές χρεώσεις, με τελική απόφαση του ACER σε περίπτωση διαφωνίας.*

II. Εκπτώσεις χρεώσεων για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου

Η πρόταση της Επιτροπής περιλαμβάνει διάφορες εκπτώσεις χρεώσεων, κύριος στόχος των οποίων είναι να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και το διασυνοριακό εμπόριό τους (άρθρο 16 του κανονισμού¹). Ορισμένα κράτη μέλη υποστήριξαν ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα ανανεώσιμα αέρια. Άλλα εξέφρασαν αμφιβολίες για το κατά πόσο οι εκπτώσεις χρεώσεων αποτελούν κατάλληλο εργαλείο για την αύξηση της υιοθέτησης των εν λόγω αερίων και ανησυχίες για την απώλεια εσόδων των ρυθμιζόμενων διαχειριστών συστήματος μεταφοράς (TSO) φυσικού αερίου και, ως εκ τούτου, για τη δυνητική αύξηση της τιμής του ορυκτού φυσικού αερίου για τους τελικούς πελάτες.

Καλούνται ως εκ τούτου οι Υπουργοί να εξετάσουν τις ακόλουθες επιλογές:

- α) *Διαφοροποίηση μεταξύ των εκπτώσεων για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, δηλαδή διαφορετικά επίπεδα εκπτώσεων για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.*
- β) *Μη εφαρμογή εκπτώσεων στις χρεώσεις σε όλα τα σημεία διασύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων των σημείων εισόδου από τρίτες χώρες και εξόδου προς αυτές, ενώ τα κράτη μέλη εφαρμόζουν εκπτώσεις στα σημεία εισόδου από εγκαταστάσεις παραγωγής ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και στα σημεία εισόδου από εγκαταστάσεις αποθήκευσης και τα σημεία εξόδου προς αυτές.*
- γ) *Μη εφαρμογή υποχρεωτικών εκπτώσεων για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, δηλαδή καταβολή της πλήρους χρέωσης για τη μεταφορά ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου.*

¹Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού, η έκπτωση χρεώσεων 75 % πρέπει να εφαρμοστεί στα σημεία εισόδου από εγκαταστάσεις παραγωγής ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και η έκπτωση 75 % στις χρεώσεις μεταφοράς προς και από τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης αερίου στο σύστημα φυσικού αερίου. Η έκπτωση χρεώσεων 100 % πρέπει να εφαρμοστεί σε όλα τα σημεία διασύνδεσης για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου.

3. Ανάμειξη

Ο κανονισμός υποχρεώνει τους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς (TSO) να αποδέχονται την ανάμειξη υδρογόνου έως και 5 % στα σημεία διασύνδεσης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ από την 1η Οκτωβρίου 2025 (*άρθρο 20 του κανονισμού*). Σε περίπτωση που οι διαφορές στις πρακτικές ανάμειξης οδηγούν σε περιορισμούς των διασυνοριακών ροών, εφαρμόζεται η διαδικασία διασυνοριακού συντονισμού όσον αφορά την ποιότητα των αερίων (*άρθρο 19 του κανονισμού*). Ορισμένα κράτη μέλη δεν επιθυμούν την ανάμειξη υδρογόνου στα εγχώρια δίκτυα φυσικού αερίου και θα προτιμούσαν τη μεταφορά και τη χρήση καθαρού υδρογόνου. Άλλα θα προτιμούσαν να αναβληθεί η ημερομηνία εφαρμογής και να μειωθεί το μέγιστο επίπεδο ανάμειξης, ώστε να αποφευχθεί το υψηλό κόστος και να περιοριστούν οι πιθανοί κίνδυνοι.

Καλούνται ως εκ τούτου οι Υπουργοί να εξετάσουν τις ακόλουθες επιλογές:

- α) *Αλλαγή του μέγιστου επιπέδου ανάμειξης στα σημεία διασύνδεσης σε [X] %.*
- β) *Αναβολή της εφαρμογής του μέγιστου επιπέδου ανάμειξης στα σημεία διασύνδεσης έως την 1η Οκτωβρίου [X].*
- γ) *Μη καθορισμός εναρμονισμένου μέγιστου επιπέδου ανάμειξης, δηλαδή να επιτραπεί στα όμορα κράτη μέλη και στους διαχειριστές συστήματος μεταφοράς να συμφωνήσουν διμερώς σχετικά με τα μέγιστα επίπεδα ανάμειξης στα σημεία διασύνδεσης.*